

derhalve maand vastgehouden – pas toen hadden de Geallieerden Baarle-Nassau bereikt.

Omstreeks Dolle Dinsdag ging ook een tiental illegale werkers er toe over, Duitse militairen in de Biesbos te overweldigen; zij werden er in een woonark onder bewaking opgesloten, aanvankelijk een twaalfstal, onder hen ook enkele deserteurs; hierop komen wij in een volgend hoofdstuk terug.

In het zuiden van de provincie Utrecht (een streek waar van Bijzens burgerverzetsgroepen bij uitstek actief waren) werden in Wijk bij Duurstede officieren van het *Wachbataillon Nord-West* gearresteerd door een Knokploeg die zonder overleg met de leiding optrad. De arrestanten werden eerst naar een boerderij bij Amerongen overgebracht, vervolgens naar het opvoedingsgesticht 'Valkenheide' te Maarsbergen waar zij met goedvinden van de directeur, D. Noordam, in het isolatiepaviljoen werden opgesloten. Hetzelfde geschiedde met de NSB-burgemeesters van Amerongen en van Leersum; deze laatste was door de bedoelde Knokploeg ontvoerd met hulp van een plaatselijke arts. Dat laatste drong tot Helle, de commandant van het *Wachbataillon*, door. Hij kon de arts niet te pakken krijgen maar wel diens echtgenote. Zij werd in de bunker van het concentratiekamp Amersfoort opgesloten en toen officieren van het *Wachbataillon* haar daar op erewoord beloofd hadden dat in Leersum geen represailles zouden worden genomen (daarmee was gedreigd), deelde zij mee dat de Leersumse burgemeester naar 'Valkenheide' was overgebracht. De vrouw werd vrijgelaten (en constateerde bij thuiskomst dat haar huis tot de grond toe was afgebrand), 'Valkenheide' werd overvallen, de gevangenen werden er bevrijd en Noordam werd doodgeschoten.

Dan werd in Noord-Holland in de vroege ochtend van Dolle Dinsdag sabotage gepleegd aan een van de sluizen in het Noordhollands Kanaal te Purmerend. 's Avonds deed in die provincie een aantal OD'ers een poging om wapens op de Duitsers te veroveren. De actie mislukte; de officier die er leiding aan gaf, werd gewond.

In Deventer deserteerden op 5 september enkele tientallen Italiaanse *Hilfswilligen*; zij werden in de stad bij burgers ondergebracht maar de meesten moesten spoedig naar plaatsen buiten Deventer getransporteerd worden waar het soms moeite kostte onderdak voor hen te vinden¹, 'vele Nederlanders', aldus een plaatselijke geschiedenis van Olst, 'zagen in hen

¹ Enkele Italianen kwamen, gelijk in hoofdstuk 2 vermeld, in het kort voor Dolle Dinsdag bij Raalte opgerichte krijgsgevangenenkamp 'Prins Bernhard' terecht.